

KNJIGA PET PRSTENOVA

Mijamoto Musaši

Naslov originala:

The Book of Five Rings - Miyamoto Musashi

© Sva prava na prevod za Srbiju

IP BABUN

Urednik

DRAGAN PARIPOVIĆ

Preveo sa engleskog

Bulat Slobodan

Redaktura prevoda

ANA BEŠLIĆ

Naslovna strana

D&D Designe studio

Štampa

Lukaštampa

Tiraž: 777

SADRŽAJ

Predgovor	7
Uvod	9
Predgovor	19

KNJIGA PET PRSTENOVA

Mijamoto musaši

Svitak zemlje	21
Svitak vode	33
Svitak vatre	49
Svitak vazduha	65
Svitak praznine	76
Fusnote	78

KNJIGA PORODIČNIH PREDANJA

O UMEĆU RATOVANJA

Jagju Munenori

Ubistveni mač	83
Životodavni mač	103
Bez mača	117
Fusnote	125

PREDGOVOR PREVODIOCA

Japanske reči shin ken znače „pravi mač“, ali danas se one više koriste u metaforičnom smislu. U uobičajenom govoru činiti nešto sa ‘pravim mačem’ znači činiti to sa krajnjom ozbiljnošću. Imati stav koji odgovara ‘pravom maču’ znači biti smrtno ozbiljan. Shin ken sho bu, u bukvalnom prevodu - svedočiti sa pravim mačem - znači da je nešto urađeno sa smrtnom ozbiljnošću.

Ova stara uzrečica dobro ukazuje na razlog zašto su Japanci uporni i vešti kao što jesu kada je u pitanju opstanak i prilagođavanje. Viševjekovni razvoj kulture pod vladavinom ratničke kaste samuraja omogućio je Japancima da se prema bilo kom iskustvu odnose kao da se radi o pitanju života i smrti.

Ova knjiga pokazuje na koji način oni to čine

UVOD

„Knjiga pet prstenova” i „Knjiga porodičnog predanja o umeću ratovanja“ jesu dva najvažnija teksta o borbi i strategiji koje je iznedrila japanska ratnička kultura. Prvobitno namenjene ne samo ljudima pod oružjem, njihova eksplicitna namera bila je da prenesu i primene borbeni duh ratničkih veština na sva životna pitanja i oblasti. „Knjigu pet prstenova“ je napisao 1643. g Mijamoto Musaši, neporaženi mačevalac, samouki samuraj, nezavisni učitelj veština borenja. „Knjigu porodičnog predanja o umeću ratovanja“ napisao je 1632. godine Jagju Munenori, pobedonosni ratnik, mentor samog šoguna i načelnik tajne službe.

Oba autora su bili profesionalni ljudi od oružja, rođeni u dugoj tradiciji ratničke kulture koja je vremenom dobila vodeću ulogu u čitavom japanskom društvu i politici. Njihova dela nisu značajna samo za pripadnike vladajuće ratničke kaste, nego i za vodeće ljude u drugim profesijama, kao i za ljude koji traže lično usavršavanje na svom putu, bilo koji da je.

Obe knjige su napisane na japanskom, a ne na književnom kineskom jeziku koji je bio zastupljen u birokratskim, religijskim i intelektualnim krugovima Japana tog vremena. Dalje, japanski jezik na kome su napisane je relativno jednostavan i potpuno lišen zamršenosti klasičnog dvorskog japanskog. Iako grubost Musašijeve sintakse i morfologije unekoliko otežava čitanje, ipak osnovna jednostavnost i izvorna jasnoća teksta čini ovo delo prihvatljivim širokoj publici. Uzdizanje i jačanje samurajske klase u Japanu se može sagledati i kroz dve reči kojima se nazivaju njeni pripadnici - samuraj i buši. Reč samuraj dolazi od japanskog glagola saburau što znači „služiti kao čuvar”. A reč buši je kinesko-japanska i znači „naoružani plemić”. Reč samuraj su uglavnom koristile druge društvene klase, dok su ratnici za sebe koristili dostojanstveniji naziv „buši”.

Prvobitni samuraji su bili pratioci (garda) japanskih plemića i velmoža. Vremenom su se njihove funkcije proširile na upravljanje, vođenje politike i organizovanje odbrane prostranih poseda plemstva čiji su vlasnici uglavnom bili odsutni. Često su samuraji tražili pa i dobijali veći deo dobara i moći nego što su ih sami njihovi plemići imali. Na kraju je paralelna vojna vlada šoguna zvana „Bakufu” ili Šatorska vlada zasenila i samu carevu organizaciju uspostavljajući dominaciju nad čitavom zemljom.

Musaši i Jagju su živeli na početku ere treće Šatorske vlade koja je trajala od početka 17. veka do sredine 19. veka. Iako je nasledila vojne tradicije svojih prethodnika treća Šatorska vlada se znatno razlikovala od njih u nekim aspektima.

Prva Šatorska vlada je uspostavljena u istočnom Japanu potkraj 12. veka i trajala je skoro 150 godina. Ratnici tog vremena su najčešće bili potomci plemićkih kuća, od kojih su mnogi generacijama usavršavali ratničke veštine u stalnim ratovima sa narodom Ainu u istočnom Japanu. Kako je ta Šatorska vlada bila smeštena u Kamakuri, malom gradu blizu današnjeg Tokija, taj period japanske istorije se obično naziva razdoblje Kamakura.

Druga Šatorska vlada je formirana 1338. godine. Ratnička klasa je tada već bila brojnija i sa raznovrsnijim dužnostima, sa manjim i tanjim geneaološkim vezama sa starom aristokratijom. Šoguni tog perioda su bili postavili svoju Šatorsku vladu u Kjotou, staroj carskoj prestonici, gde su pokušali da uspostave visoke kulturne standarde u novoj samurajskoj eliti. Taj period se u japanskoj istoriji obično naziva Ašikaga era, po drugom nazivu za šogune, ili razdoblje Muromači po imenu šire okoline Kjotoa u kome je Šatorska vlada bila smeštena. Da bi se dobro razumela japanska istorija i kultura valja shvatiti da nijedna vlada nikada nije ujedinila Japan niti vladala čitavim Japanom sve do povratka Meidija, koji se odigrao 1868. godine. Carska kuća nikad nije vladala celom zemljom u praksi, nego samo teoretski, formalno. Carska palata nikada nije predstavljala ništa drugo do

centar moćnih frakcija, koje su se trvile sa drugim moćnim frakcijama. Čak i u vremenima kada su svi poštovali ceremonijalni i politički status cara, neposredna carska uprava nije obuhvatala sve oblasti carstva.

I kao što je ovo bila istina za carsku vlast, isto se odnosilo i na vojne vlade. Vladavina šoguna oduvek je bila složena i ograničena samom prirodom raspodele moći u Japanu. Vlast Šatorske vlade u razdoblju Kamakura nije bila potpuna, a vladanje Šatorske vlade u eri Muromači još manje. Separatizam, rivalstvo i građanski ratovi su obeležili 15. i 16. vek u Japanu. U tom vremenu, poznatijem kao „doba zaraćenih država”, put ratovanja je bio otvoren za svakoga ko bi se dokopao oružja na bilo koji način. Niža klasa samuraja je ustala i zbacila više klase samuraja i Japan je bio uvučen u stanje neprekidnog haosa. Tek u drugoj polovini 16. veka pojavila se na sceni serija vladara sa dovoljno uticaja i vladarske umešnosti da dramatično preokrenu ratne prilike i pokrenu proces ujedinjenja. Treća Šatorska vlada je izgrađena na dostignućima tih vladara.

Prema merilima tradicionalnog japanskog društva osnivač trećeg šogunata je bio skorojević i uzurpator. Svestan toga on je uspostavio maksimalno razrađen sistem provera i kontrole da bi se osigurao i onemogućio da i njegova vlast bude isto tako uzurpirana. Preselio je svoju prestonicu ponovo u istočni Japan i udaljio se od sedišta cara i stare aristokratije. Potom je novi šogun razoružao seljake i raspustio samurajsku klasu, povukavši sve ratnike sa zemljišnih poseda i nastanio ih u utvrđenja i gradove. Ovaj period se u istoriji japana obično zove Tokugava period po drugom nazivu za šogune, ili Edo period, po imenu novog glavnog grada, koji se danas zove Tokijo.

Japan u razdoblju Tokugava je bio administrativno podeljen na preko 200 manjih oblasti, koje su bile tretirane u skladu sa njihovim odnosima sa klanom Tokugava. Velmože tih manjih oblasti su bile kontrolisane brojnim metodama uključujući regulisanje bračnih veza i nasleđivanja, selidba teritorija kao i razrađen sistem nameta. Velmože su bile obavezne da smanje na minimum svoje vojne jedinice, što je dovelo do pojave velikog broja besposlenih ratnika samuraja poznatijih kao ronini, u prevodu litalice bez gospodara.

Mnogi od raspuštenih samuraja su postajali učitelji, službenici, lekari ili monasi. Neki su nastavili da praktikuju tradicionalne veštine borenja i da podučavaju druge. Drugi su, pak, postajali razbojnici i kriminalci, i kao takvi predstavljali jedan od najvećih društvenih problema kasnijeg razdoblja Tokugava. Neke uočljive razlike, kako tehničke tako i filozofske između „Knjige pet prstenova“ i „Knjige porodičnog predanja o umeću ratovanja“ dolaze od činjenice da je Mijamoto Musaši bio samuraj bez gospodara koji je išao putem dokazivanja kroz dvoboje, budući istovremeno i nezavisni učitelj veštine borenja, dok je Jagju Monenori bio uvaženi ratni veteran te visoki službenik vojne vlasti.

Knjiga pet prstenova

Knjiga koja na engleskom nosi ispravan naziv „Knjiga pet sfera“, delo Mijamoto Musašija posvećeno borilačkim veštinama predstavlja čisto pragmatični poduhvat. U njemu Musaši ismeva prazne predstave i komercijalizaciju borilačkih veština usmeravajući pažnju na psihologiju uspešnog napada i sigurne pobeđe kao suštinu vođenja borbe i bitke. Njegov skoro naučno razrađen, potpuno agresivan pristup i stil u vojnoj tematici, koji doduše nije opšte prihvaćen među japanskim majstorima borilačkih veština, predstavlja izrazito sažet opis osobina jedne naročite vrste samuraja. Iako je mnogo legendi ispleteno oko njegove dramatične karijere, malo se toga zasigurno zna o životu Mijamota Musašija. Ono što je on izneo o sebi u svojoj „Knjizi pet prstenova“ je osnovni izvor na kome gradimo sliku o njemu. Prvi put je u borbi ubio čoveka sa trinaest godina, a poslednji put sa dvadeset devet godina. U jednom trenutku svog života on je navodno prestao da koristi pravi mač, ali je nastavio da zadaje smrtonosne udarce protivnicima sve do kraja karijere mačevaoca.

Poslednje tri decenije svog života Musaši je proveo usavršavajući i podučavajući svoju ratničku nauku. Priča se da se on nikada nije češljao, da se nikada nije kupao, da se nije ženio, da nije stvorio dom, niti podizao decu. Iako je poznao kulturu i umetnost svog vremena i uistinu ih preporučivao svakome, Mijamoto Musaši je suštinski išao stazom ratnika do kraja svog života.

Rođen u ratna vremena, prekaljen kroz česte borbe, svedok prelaska na miroljubivu politiku bez presedana u istoriji Japana, Mijamoto Musaši je napustio život običnog čoveka da bi postao živi primer dva suštinska načela drevnih veština borbe i strategijskih tradicija, koje je prenosio i mlađim generacijama. Prvi od tih osnovnih principa je sačuvati mir i pribranost čak i u središtu haosa najžešće bitke, a drugi je ne zaboraviti na mogućnost izbijanja sukoba i u mirna vremena. Kao ratnik iz dva potpuno različita sveta, sveta rata i sveta mira, Musaši je bio primoran da najvećoj mogućoj meri primenjuje oba ta osnovna načela ratničkog puta, što je njegovom delu dalo neponovljivu crtu oštroumnosti i surovosti.

„Knjiga porodičnog predanja o umeću ratovanja“

Život Jagju Munenori je sušta suprotnost životu Mijamota Musašija iako su obojica bili profesionalni ratnici iz istog istorijskog razdoblja. Jagju je dobio poduku o borilačkim veštinama od svog oca a kasnije je postao učitelj Tokugave Hidatade 1601 god., već sa trideset godina. Šatorska vlada Tokugave je bila uspostavljena dve godine kasnije i Hidatada je postao drugi šogun 1605. Jagju Munenori je tada postavljen za šogunhe heiho šihen ili službenog učitelja borilačkih veština u porodici šoguna.

Jagju se nakon toga istakao u borbama u tada još uvek nesigurnim prvim godinama nove Šatorske vlade. U jednom takvom, čuvenom događaju, kada je šogun neočekivano napadnut iz zasede, Jagju je sam posekao sedmoricu napadača svojim „ubistvenim mačem“. Kasnije je sve više plemića i njihove braće i sinova tražilo da pristupi njegovoj borilačkoj školi „Nova senka“, na čijem čelu se nalazio Jagju, sada već poznati ratnik i majstor mačevanja.

I pored svoje izuzetne vojničke karijere, Jagju je kasnije priznao da mu dublja značenja borilačkih veština nisu postala jasna sve dok nije zašao u pedesete godine života. I Mijamoto Musaši je u svojoj knjizi izneo sličnu opasku, iako je poznato da je u mlađim danima prošao kroz mnoge bitke u kojima nikada nije bio poražen. Kao i Musaši, Jagju je svoju knjigu o borilačkim veštinama napisao u poznijem dobu života, nakon mnogo razmišljanja o doživljenim iskustvima.

„Knjiga porodičnog predanja o umeću ratovanja“ je kompletirana 1632. god, kada je Jagju Munenori naimenovan za šefa tajne službe. Za vreme Šatorske vlade Tokugava uloga tajne službe je bila da nadgleda neposredne vazale porodice Tokugava, da kontroliše zamak Edo, da nadzire rad nižih vladinih službenika, da nadgleda sve oficijelne ceremonije kojima prisustvuje šogun i da učestvuje u radu visokog suda. Zbog svega ovoga Jagjuovo delo u mnogo većoj meri reflektuje društvenu i političku svest nego Musašijevo.

Knjiga porodičnog predanja o umeću ratovanja sastoji se iz tri glavna svitka koji su naslovljeni „Ubistveni mač“, „Životodavni mač“ i „Bez mača“. To su zen-budistički termini koje su samuraji usvojili radi utvrđivanja svojih načela u ratu i miru. „Ubistveni mač“ predstavlja upotrebu sile u situaciji kada je potrebno da se zavede red i otkloni nasilje, „Životodavni mač“ prikazuje spremnost da se predvide nadolazeći problemi kao i da se oni preduprede. Svitak „Bez mača“ prikazuje sposobnost da se u potpunosti iskoriste resursi okoline.

ZEN I BORILAČKE VEŠTINE

Jagjuovo delo sadrži relativno mnogo materijala koje vode poreklo iz zen budističkih izvora što ukazuje na sličnost između zena i borilačkih veština u izvesnim tačkama. Međutim, Jagju jasno kaže da je sličnost između zena i borilačkih veština delimična i nepotpuna i da on sâm nije u potpunosti ovladao zenom.

Otkako su samuraji preuzeli vlast u Japanu, vekovima pre nego što su Jagju i Musaši bili rođeni, budisti su pokušavali da civilizuju i obrazuju ratnike. To, međutim, ne znači da su oni u celini uspeli u svome naumu da oplemene budističkim duhom i prosvetle samurajsku kastu. Razlog za pomanjkanje potpunog uspeha u ovome bio je taj što su budisti, osim što su neprekidno nastojali da učine samuraje kulturnijim, bili dodatno opterećeni ispravljanjem posledica njihovih grešaka i preterivanja. Budisti su uvek bili ti koji su sahranjivali mrtve, usvajali i podizali decu koja su ostajala siročad nakon ratova ili bila plod vanbračnih veza, a da ne pominjemo to što su po pravilu zbrinjavali napuštene žene i udovice.

Prema tome, odnosu zena i samuraja, učitelja ne bi trebalo ocenjivati na osnovu nivoa učenika. Da su borilačke veštine zaista bile smatrane najvišom naukom u Japanu, kao što to neki apologeti tvrde, onda bi zen učitelji morali da budu učenici ratnika, a ne sasvim obrnuto, kako je u stvari bilo.

Duga vladavina ratničke kaste u Japanu je ipak dovela do izvesnih anomalija u ljudskom društvu, što se najbolje ogleda na primeru njenog neslaganja sa širim japanskim i istočnoazijskim socijalnim i političkim idejama. Pošto je vojna vladavina bila uspostavljena silom, njena sudbina je bila da prekraja društvene i filozofske ideale ne bi li ostvarila sopstvene ciljeve, bez namere da se u potpunosti prepusti sudu i vođstvu tradicionalnih religija i njihove filozofije.

KNJIGA PET PRSTENOVA MIJAMOTO MUSAŠI

PREDGOVOR

Nauka borilačkih veština, koju još zovu Individualna škola dva neba*, je nešto čemu sam se posvetio i što sam usavršavao dugi niz godina. Sada, u želji da to znanje po prvi put iznesem u knjizi, popeo sam se na planinu Ivato, u provinciji Higo, ostrva Kjušju. Klanjajući se Nebesima, odajući poštu boginji Kanoni*, ja se suočih sa Budom. Ja sam Šinmen Musaši no Kami Fuđivara no Genšin, ratnik rođen u provinciji Harima, sada star šezdeset leta.

Odlučio sam se za nauku o borilačkim veštinama veoma davno, kada sam bio sasvim mlad. Već u trinaestoj godini sam imao svoj prvi dvoboj. Tom prilikom sam pobedio svog protivnika, mačevaoca iz škole Nova preciznost, koji se zvao Arima Kihei. Sa šesnaest godina sam pobedio moćnog mačevaoca koji se zvaše Akijama, iz provincije Tađima. Pošto sam napunio dvadeset jednu, obreo sam se u prestonom gradu, gde sam imao susrete sa mačevaocima iz raznih krajeva zemlje. Ogledao sam se u mnogim dvobojima i nijednom nisam propustio priliku da pobedim.

Nakon toga sam putovao od provincije do provincije, gde sam susretao mnoge mačevaoce raznih škola, imao mnoge dvoboje, preko šezdeset, i nikada nisam izgubio. Sve to se odvijalo između moje šesnaeste i dvadeset devete godine.

Kada sam prevalio tridesetu počeo sam da razmišljam o svojim iskustvima. Shvatio sam da nisam pobeđivao samo zbog svog visokog postignuća u veštini borenja već verovatno zato što sam imao prirodnu sposobnost za taj put i što nikada nisam odstupao od prirodnih principa. A možda i zahvaljujući nedostacima drugih škola borilačkih veština. U svakom slučaju ja sam neprekidno vežbao, i danju i noću, sa ciljem da proniknem sve dublje u načela borilačke veštine, pa sam tako spontano došao do krajnjeg postignuća u toj nauci. Imao sam tada oko pedeset godina.

Od tada nisam gubio vreme istražujući neku drugu nauku. Potpuno sam uveren u prednosti vojnih nauka, nju primenjujem u raznim drugim naukama i veštinama, i nemam potrebe za učiteljem u bilo čemu. Takođe, prilikom pisanja ove knjige nisam pozajmljivao stare izreke budizma ili konfucijanizma, niti sam prenosio priče iz starih vojnih zabeležaka ili knjiga o vojnoj nauci. Uz svetlost Nebesa i boginje Kanone, u času tigra u noći desetoga dana, desetoga meseca leta 1643. uzeo sam četkicu i počeo da pišem.

SVITAK ZEMLJE

Borilačke veštine jesu ratnikov način života. Zapovednici treba posebno dobro da poznaju i praktikuju ovu nauku i veštinu, a i vojnici moraju da poznaju ovaj put. U današnjem svetu ne postoje ratnici koji raspolažu većim znanjem o putu borilačkih veština.

Prvo da ilustrujem ideju načina života. Budizam je put koji podrazumeva pomaganje ljudima. Konfucijanizam je put reformisanja kulture. Za lekare, lečenje ljudi je način života. Pesnik uči umetnost poezije. Drugi se, pak, bave proricanjem budućnosti, gađanjem iz luka, ili raznim drugim umetnostima i veštinama... Ljudi praktikuju one veštine prema kojima osećaju naklonost i tako razvijaju svoje individualne sposobnosti. Samo mali broj ljudi teži stazi ratnika.

Staza ratnika podrazumeva poznavanje kulture i umetnosti kao i praktikovanje ratničkih veština. Čak i kada su u tome nevešti, ratnici kao pojedinci treba da jačaju svoje praktično umeće koliko god im to okolnosti dozvoljavaju. Opšte je prihvaćeno mišljenje da ratnici na prvom mestu i iznad svega razmišljaju o smrti. Ratnik može svakog dana da pogine u borbi ili da strada na neki drugi način služeći svog gospodara. Ali, put prihvatanja smrti nije ograničen samo na ratnike. Prosjaci, žene i seljaci i oni iz još nižih klasa mogu dobrovoljno da prihvate smrt ako ih dužnost ili neprihvatanje sramote na to primoravaju. U tom pogledu nema velike razlike između samuraja i drugih. Životni put koji praktikuju bušiji temelji se na tome da se bude nadmoćniji od drugih u bilo čemu i u svemu. Suština Heiho, ratničkog puta sastoji se u izgradnji čelične volje i nesavladivog duha. Bilo da je u pitanju pobeđivanje u dvoboju jedan na jedan ili u borbi sa više protivnika

ratnik uvek misli na interese svog gospodara. On može da se bori i za sticanje ugleda i za društveno priznanje. Sve to je moguće postići zahvaljujući poznavanju borilačkih veština.

I pored toga, uvek će biti ljudi u svetu koji će misliti da poznavanje borilačkih veština nije od velike koristi u odsudnim trenucima. Čak i da uzmemo u razmatranje jedan ovako olako izrečen stav, treba istaći to da borilačke veštine valja vežbati i praktikovati tako da one budu korisne u svako doba rata i mira, i prenositi ih tako da mogu biti korisne ljudima u svim situacijama.

O NAUCI O BORILAČKIM VEŠTINAMA

U Kini i Japanu se oni koji sa uspehom vežbaju ratničke veštine smatraju majstorima borilačke veštine. Ratnici ne bi smeli da propuste priliku da je nauče.

Ljudi koji se u današnje vreme profesionalno bave borilačkim veštinama, bave se isključivo mačevanjem. Sveštenici hramova Kašima i Kantori* iz provincije Hitači osnovali su takve škole tvrdeći da su im njihova učenja preneli sami bogovi, putujući od provincije do provincije i prenoseći to znanje ljudima. No, to su dešavanja novijeg datuma.

Među starodrevnim umetnostima i veštinama, takozvano „umeće ostvarivanja prednosti“ priznato je kao veština; tako, kada govorimo o umeću ostvarivanja prednosti, ne možemo govoriti samo o mačevanju. Čak se i samim mačevanjem teško može ovladati ako mislimo da možemo izboriti pobedu isključivo dobrom tehnikom; bez sumnje je nemoguće tako ovladati vojnom naukom.

Kako ja vidim društvo danas, ljudi od veština prave trgovinu; sebe smatraju robom za prodaju, a isto tako se ophode i prema oruđima. Kao neko ko razlikuje površno od suštinskog, nalazim da u ovakvom stavu ima manje realnosti nego u pukom ukrašavanju.

Polje borilačkih veština danas zapravo obiluje nakićenim predstavama krajnje komercijalnog karaktera, pri čemu na takvoj sceni zarađuju i učitelji i učenici. Posledica toga mora biti, kako je neko rekao, amaterizam u borilačkim veštinama koji može dovesti do ozbiljnih povreda“.

Uopšteno govoreći, postoje četiri načina da se proživi život: put viteza (bušija), put seljaka, put zanatlije i put trgovca.

Prvi je put seljaka. Oni prave razne vrste poljoprivrednih alatki i provode godine obrađujući zemlju i prateći promene vremenskih prilika. Takav je život seljaka.

Drugi je put trgovca. Proizvođači vina nabavljaju različita potrebna oruđa i zarađuju za život od dobiti koju ostvare u zavisnosti od kvaliteta svoje robe. Takav je put trgovca.

Treći je put ratnika. U skladu sa svojim ciljevima i potrebama, ratnik održava i usavršava različita oružja, poznaje njihove odlike u potpunosti i vešto ih koristi. Sve ovo je od najvećeg značaja za ratnike; a nesposobnost da se ovlada oružarstvom i da se razume prednost svakog pojedinačnog oružja, ukazuje na ozbiljan nedostatak obuke kod člana ratničke porodice.

Četvrti je put zanatlije. Ako za primer uzmemo put drvodelje, on mora da vlada veštinom konstruisanja raznih alatki, vešto da koristi svaku od njih, da zna da pravi nacрте uz pomoć lenjira i trougla, te da zarađuje za život vrednim praktikovanjem svog umeća.

Ovo su četiri načina života, put viteza, seljaka, zanatlije i trgovca. Na primeru drvodelje može se lakše pojasniti nauka veštine ratovanja.

Drvodelja se ovde koristi kao metafora, a u vezi sa idejom kuće. Mi govorimo o plemićkim kućama, o vojnim kućama, o kućama umetnosti. Takođe govorimo o kućama koje propadaju ili koje opstaju. Govorimo o takvoj i takvoj tradiciji, stilu ili „kući“. Pošto se pojam „kuća“ koristi u nešto širem značenju odabrao sam baš primer majstora drvodelje kao svoju metaforu.

Reč drvodelja se ispisuje slovima sa značenjem „velika veština“ ili „glavni plan“. Kako nauka i veština ratovanja iziskuju veliku veštinu i majstorsko planiranje, ja o tome pišem kao o drvodeljstvu.

Ukoliko želite da savladate nauku o borilačkim veštinama, meditirajte o ovoj knjizi; neka učitelj bude igla, neka učenik bude konac, a vežba neprekidna.